

Taloussuunnitelman 2024–2027 lähetekeskustelu, ryhmäpuheenvuorot 22.5.2023

VD/3496/02.01.00.00/2023

Asian käsittelyn aikana toimitettiin seuraavat kirjalliset ryhmäpuheenvuorot:

Sakari Rokkanen	Kokoomuksen valtuustoryhmä
Minna Räsänen	Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä
Niilo Kärki	Perussuomalaisten valtuustoryhmä
Eve Rämö	Vihreä valtuustoryhmä
Antero Eerola	Vasemmistoliiton valtuustoryhmä
Eeva Tikkanen	Keskustan valtuustoryhmä
Tiina Tuomela	Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä
Nina Nummela	Liike Nyt valtuustoryhmä
Stefan Åstrand	Ruotsalaisen Kansanpuolueen valtuustoryhmä
Milad Dehghan	Valta kuuluu kansalle

Kokoomuksen valtuustoryhmä

Valtuustoryhmän puheenjohtaja Sakari Rokkanen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut ja vantaalaiset,

valtuustokausi on nyt saavuttanut noin puolivälin ja Vantaan uudehkoa strategiaa on ehditty toteuttaa puolentoista vuoden ajan. Kuinka moni muuten teistä valtuutetuista vielä muistaa mikä on Vantaan tuore visio? Luen sen vielä muistinvirkistämiseksi: *”Rohkea, rento ja viihtyisä Vantaa on kestävyiden edelläkävijä”*.

Tätä puhetta valmistellessani lukaisin myös strategiamme tiivistelmän, joka alkoi seuraavasti: *”Innovaatioiden Vantaata – Koti viihtyisälle arjelle ja kestäväälle kehitykselle”*. Toki tämäkin kuulostaa hyvältä, mutta ei sitä meidän hyväksymästä strategiastamme löydy.

Arvoisa puheenjohtaja,

Vantaan viesti kaipaa pikaisesti kirkastamista. Millainen kaupunki me oikein haluamme olla ja miten erottumme joukosta? Hyvä uutinen on se, ettemme tarvitse kalliita konsultteja, vaan paras asiantuntija on jo joukossamme. Tarvittiin vain muuan Jere Ruskeasannasta ja muutama Piña Colada, niin koko maailmalle kirkastui vantaalainen rohkeus ja rentous. Kaupunginhallituksen puheenjohtajaa Sari Multalaa lainatakseni *”Käärijä on tuonut esiin sitä, mikä Vantaalla on parasta: rohkeutta olla oma itsensä ja tehdä täysillä”*.

Arvoisa puheenjohtaja,

vakavammin ilmaistuna strategiamme kaipaa kirkastamista ja sen toimeenpano ryhtiliikettä. Valtuustoryhmien vetäjille ehdotettiin alkukeväältä, että strategian väliarviointi toteutettaisiin ensi vuodenvaihteessa talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksymisen jälkeen. Totesimme yhteisesti, ettei tämä käy. Strategiaa ei tehdä vain sen takia, että kuntalaissa näin edellytetään. Strategia tehdään ohjaamaan toimintaa, muutosta ja euroja siten, että visio ja strategian tavoitteet paremmasta Vantaasta saavutetaan. Ei voi olla niin, että uusi kaupunginjohtajamme esittelee valtuustolle syksyllä ensimmäisen budjettiesityksensä irrallaan strategian väliarvioinnista.

Arvoisa puheenjohtaja,

myös toimintaympäristössämme on tapahtunut muutoksia, jotka meidän on huomioitava tulevien talousarvioiden valmistelussa. Putinin hyökkäys Ukrainaan sulki Venäjän ilmatilan ja poisti Vantaan sijaintivaltin suhteessa Aasiaan. Vantaan kärkihankkeiden ja keskustojen kehittämistyön lisäksi Aviapoliksen tulevaisuus vaatii meiltä suurempaa huomiota. Aasian kasvavan liikenteen varaan lasketuilta suunnitelmilta on pudonnut pohja pois.

Korkotason nousu nostaa kaupungin rahoituskustannuksia, mutta se iskee myös toista kautta Vantaan talouteen. Nopea korkojen nousu on pysäyttänyt asuntokaupan ja kuluvan vuoden aikana myös kiihtyvällä tahdilla vähentänyt asuntoaloituksia. On selvää, että kaupungistumisen jatkuessa Vantaalla tarvitaan jatkossakin monipuolisesti uusia koteja. Lyhyellä aikavälillä rakentaminen voi kokea kuitenkin rajun laman, joka näkyisi sekä vantaalaisten työllisyydessä että Vantaan maanmyynti- ja maankäyttökorvaustuloissa. Kannustan kaupungin johtoa pikaisesti miettimään toimia, joilla Vantaa voisi osaltaan tukea asuntoaloituksia. Vähintään tulisi pohtia esimerkiksi VAV:n edellytyksiä varata uudiskohteista suoraan asuntoja sekä erilaisia tilapäisiä joustoja rakentajien maksuihin ja sääntelyyn.

Arvoisa puheenjohtaja,

viimeisenä nostona Kokoomuksen valtuustoryhmä toivoo ”Innovatiivisen Vantaan” näkyvän vahvemmin kaikessa kaupungin toiminnassa. Pelkonamme on, että innovatiivisuus typistyy yhteen innovaatiokilpailuun. Toivomme, että Vantaan toteuttaa jatkossa nykyistä enemmän innovatiivisia hankintoja, jossa kaupunki antaa ongelmia yritysten ratkottavasti. Huutava tarve on myös vaikuttaville sosiaalisille innovaatioille, joilla voimme vahvistaa yhteisöllisyyttä ja ehkäistä syrjäytymistä. Vantaan tulee jatkossakin kannustaa ja tukea järjestöjen toiminnan kehittämistä.

Innovatiivisen Vantaan idea on myös vietävä vahvemmin osaksi henkilöstön johtamista ja palkitsemista. Henkilöstöä tulee kannustaa innovoimaan ja etsimään uusia ratkaisuja toteuttaa palveluita myös merkittäville taloudellisilla bonuksilla. Tämä osaltaan vahvistaisi myös Vantaan työnantajamainetta ja helpottaisi rekrytointihaasteita.

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä **Valtuustoryhmän puheenjohtaja Minna Räsänen**

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut

Noin 10 vuotta sitten Vantaalla valmistauduttiin tiukkaan talouskuuriin. Velkaohjelma käynnistettiin; hiipuvat verotulot vaativat ratkaisuja. Menoja leikattiin, palveluita karsittiin ja säästöjä etsittiin joka puolelta. Tilanne oli kiperä, tehdyt päätökset vaikeita.

Nyt, tähän hetkeen mielestäni sopii, hiukan omaa vantaalaista tähteämme Käärijää löyhästi lainaten, meillä on Vantaalla: ”Rankka viikko ja paljon pitkii päivii takan”, ja nyt, tällä hetkellä, voimme olla ylpeästi vantaalaisia – olemme onnistuneet monessa ja olemme vauhdilla matkalla kohti uutta. Vantaa on syntymässä uudelleen ja joku voisi jopa sanoa ”että Vantaa ei oo enää lukossa vaan tulossa ja emme pelkääkään tätä maailmaa.”

Kuka olisi tuolloin uskonut, että nyt, näin kymmenen vuoden jälkeen olemme näin erilaisessa tilanteessa? Viimeisten vuosien aikana velkamäärämme on vähentynyt ja kaupungin toiminnot ovat kehittyneet asukkaita kuunnellen, osallistaen ja palvellen. Tästä iso kiitos kaupungin henkilöstölle. Vantaa kasvaa ja kaunistuu päivittäin. Talous on terveellä pohjalla, kaiken lisäksi koronastakin selvittiin taloudellisesti verrattain hyvin ja tuleva ratikka luo uutta tulevaisuuden pohjaa - se yhdistää kaupunkirakennettamme entistä eheämmäksi ja paremmin asukkaita palvelevaksi kokonaisuudeksi.

Hyvät valtuutetut

Vantaalla pyyhkii nyt hyvin, mutta se ei ole itsestään selvää. Määrätietoista työtä on jatkettava joka päivä.

Elämme parhaillaan historiallista aikaa. Meillä on hyväksytty uusi kaupunkistrategia ja -organisaatio ja uusi yhteinen hyvinvointialue Keravan kanssa on aloittanut toimintansa. Kesäkuussa valitaan kaupungille uusi johtaja. Ensi vuonna täytetään 50-vuotta ja tietenkin, emme voi unohtaa Vantaalta lähtenyttä ja koko maailman valloittanutta Käärijä -ilmiötä, joka on tuonut esiin Vantaata ja vantaalaisuutta esimerkillisesti.

Hyvät valtuutetut

Tämä kaikki kertoo Vantaan muutoksesta ja kehityksestä. Emme ole enää ”vain Vantaa”, me olemme enemmän. Meidän on oltava jatkossakin rohkeita, jotta pystymme hyödyntämään ne hyvät lähtökohdat, jotka meillä kaupunkikehitykseemme nyt on annettu.

Me sosialidemokraatit haluamme, että jatkossa Vantaa tarjoaa asukkailleen sosiaalisesti eheän kaupungin, jossa on hyvä elää, tehdä töitä, yrittää ja käydä koulua.

Meille sosialidemokraateille se tarkoittaa erityisen paljon seuraavia asioita.

1. Ensinnäkin sitä, että ratikkapäätöksestä on otettava kaikki hyöty irti niin asukkaille kuin kaupungin kehitykselle vastuullisesti. Ratikka luo työtä ja ratikka vie töihin. Pidetään kiinni kunnianhimoisesti työllisyystavoitteista ja torjutaan työttömyyttä aktiivisesti kehittämällä uusia keinoja ja tapoja, huomioiden erityisryhmät kuten nuoret sekä maahanmuuttajataustaiset vantaalaiset.

2. Toiseksi sitä, että Vantaata ja sen eri asuinalueita kehitetään siten, että kaikki pidetään mukana. Vähennetään hyvinvointialueen kanssa tiiviissä yhteistyössä ihmisten pahoinvointia, yksinäisyyttä ja koettua turvattomuutta. Aluekehityksen painopisteinä täytyy olla tasapuolinen ja asukkaille viihtyisä Vantaa, jonka toiminnan ytimessä on segregaaation torjunta ja tasavertaiset, hyvin toimivat palvelut, jotka tuottavat iloa ja antavat asukkaille verorahojen vastinetta.

3. Ja kolmanneksi sitä, että Vantaalla huolehditaan lapsista ja nuorista. Vantaan varhaiskasvatukseen ja koulujen on oltava maan parhaita paikkoja oppia lukemaan ja laskemaan. Koulurauha on turvattava niin lapsille kuin aikuisille. Taataan nuorille riittävä määrä turvallisia aikuisia ympärille tukemaan ja antamaan apua matalalla kynnyksellä niissä paikoissa, jossa muutenkin eletään ja liikutaan. Kuten on sanottu; ”on helpompi kasvattaa ehjiä lapsia kuin korjata rikkinäisiä aikuisia.” Tämän on oltava meidän yhteinen ohjenuora Vantaalla.

Hyvät valtuutetut, hyvät vantaalaisten nuorten edustajat

Tähän loppuun haluan erityisesti vielä kiittää Vantaan nuorisovaltuustoa aktiivisesta otteesta nuorten asioiden ja mielipiteiden esille nostamisesta ja herättelevistä puheenvuoroista yhteisissä tilaisuuksissamme. Nuorten äänen kuuluminen vantaalaisessa poliittisessa päätöksenteossa on vahvuus, jota on syytä vaalia. Oma työnne ja aktiivisuutenne tuotti tulosta muun muassa kouluruoka-keissin osalta viime vuonna budjettiin liittyen – Pitäkää sama hyvä linja vaikuttamisessa myös tulevaan taloussuunnitelmaan. Yhteistyöllä rakennetaan kaikenikäisille vantaalaisille parasta kotikaupunkia ikinä! Kiitos.

Perussuomalaisten valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Niilo Kärki

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kuulijat!

Suomen talouden epävarmuustekijöitä ovat mm. työllisyys, korot, energian hinta, ikääntyneiden osuus, Ukrainan sota ja jälleenrakennukseen osallistuminen. Vantaalla erityisesti vaikuttaa lentokenttäalueen odotettua hitaampi kehitys.

Tuleva TE-uudistus vielä lisää lähivuosien talouden epävarmuutta.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen on tärkeä kehityskohde.

Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen panostamistasoa on lisättävä.

Vantaan suurin menokohta Kasvatus ja Opetus edellyttää lisäpanostusta myös osaavaan henkilöstöön, kiinteistöjen lisärakentamiseen ja korjaamiseen sekä turvallisuuteen.

Aluekehityksen asiantuntija, tutkimusjohtaja Timo Aro on aiemmin kertonut valtuustolle, että talouskestävä väestön kasvu suurissa kaupungeissa on enintään 1-prosenttiyksikön luokkaa. Vantaan väestönkasvu on arvioitu lähivuosina kasvavan 2 % - tavoitteena on syytä pitää yhteen prosenttiin rajoittuvaa väestönkasvua. Kasvu on viime vuosina ollut 80–100 % vieraskielistä.

Kotouttamiseen ja kielikoulutukseen on syytä varautua lähivuosina aiempaa kattavammin. Yhteistyössä Helsingin ja Espoon sekä kuutoskaupunkien kanssa on vaikutettava hallitukseen turvapaikanhakijoista aiheutuvien kaikkien kulujen kattamiseksi valtion rahoituksella – Valtio on ainoa taho, joka Suomeen hyväksyy turvapaikanhakijoita.

Vihreä valtuustoryhmä **valtuustoryhmän puheenjohtaja Eve Rämö**

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut, hyvä yleisö

Olemme juuri päättäneet rakentaa ratikan. Tämä on päätös joka tuo Vantaalle paljon ja sitoo yhteen kaupunkikehitystä. On nimittäin väliä sillä, miten niiden raiteiden ympärille rakennetaan. Saammeko elävää luontoa, säilyvätkö viherkäytävät. Saammeko vihdoinkin hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle isoja perheasuntoja. Vantaalle ominainen ja asukkaille rakas lähiluonto ei saa kadota. Vantaan ratikkakaupungissa vaalitaan lähiluontoa. Luonto on saavutettavissa kävellen, bussilla ja raiteita pitkin. Lisää asuntoja Vantaalle rakennetaan kestävästi. On toki myös todettava, että ratikka haastaa Vantaan resursseja - meidän päättäjien on oltava tarkkoina, ettei palveluista leikata tai kulut karkaa käsistä.

Vantaan satsaus joukkoliikenteeseen on liian niukkaa ja se näkyy. Paikoitellen joukkoliikenneyhteydet ovat surkeat. Esimerkiksi Ylästön bussiyhteyksiä emme ole edelleenkään saaneet kuntoon. Eikö vihdoinkin voitaisi tehdä tälle asialle jotain joka oikeasti auttaisi? Ratikka parantaa osin Vantaan tilannetta mutta sitä saamme vielä tovin odotella eikä pysäkillä vielä kannata mennä seisoskelemaan.

Uusia alueita kaavoitettaessa luonto ei saa jäädä muiden tavoitteiden jalkoihin, kuten on viime aikoina uhannut käydä usean pientaloakaavan kohdalla. Pientaloille kyllä mutta arvokkaiden lehtoalueiden säästämiseksi ehdoton kyllä! Kaavoitustyössä on myös kyettävä tekemään riittävät ja laadukkaat luontokartoitukset - tähän saakka niissä resursseissa on ollut huomattavia puutteita. Resurssiviisauden tiekartan sitovat tavoitteet sekä päästövähennysten, että luonnon monimuotoisuuden edistämisen

osalta eivät tällä hetkellä valitettavasti toteudu kuin osittain. Kaupunkiympäristötoimialan onkin varmistettava riittävät henkilöstöresurssit näiden kriittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Vuoden alusta sosiaali- ja terveystalvet siirtyivät hyvinvointialueelle ja Vantaalle jäi hyvinvointia ja terveyttä edistävät hyte-palvelut. Nyt pitääkin erityisesti tunnistaa ne kohdat hyvinvoinnin edistämässä jossa järjestämisvastuu on kaupungilla, mutta välittömät rahalliset hyödyt koituvat hyvinvointialueelle. Meidän ei tule leikata sellaisesta työstä vaan ajateltava, että suurin hyötyjä on asukas jonka etua ajaa niin kaupunki kuin hyvinvointialuekin. Tällaista työtä on esimerkiksi liikuntapalvelut

Vantaan työllisyysaste pitää saada nousuun. TE-toimiston siirto kunnalle ei ole täysimääräisesti onnistunut, tähän pitää kiinnittää huomiota ja resursseja, jotta saadaan työvoimapalvelut toimimaan. TE palvelut eivät voi auttaa ketään työllistymään, jos aikaa eikä asiantuntevaa henkilökuntaa ole. Tämä jos jokin on panostus joka maksaa itsensä takaisin!

Vantaan henkilöstöpolitiikka kaipaa edelleen tarkastelua. Edelleen olemme epäonnistuneet pitämään työntekijöistämme kiinni emmekä onnistu houkuttelemaan uusia ammattitaitoisia työntekijöitä. Silmiinpistävästi tämä näkyy varhaiskasvatuksen ja opetuksen kriisinä. Meidän epäonnistumisen hintamme maksavat lapset. Ilman opettajia eivät oppimistulokset ja lukutaito nouse eikä ilman pätevää varhaiskasvatuksen henkilökuntaa lapset saa sitä tukea, mitä he varhaiseen kehitykseensä tarvitsevat. Henkilöstön pysyvyys, jaksaminen ja houkutteleminen ovat tämän hetken suurimpia haasteita. Hyvä kysymys onkin, millaisia toimia tarvitsisimme, että henkilökunta pysyisi Vantaalla töissä. Ilman palkkauksen ja työolojen kuntoon laittamista henkilöstöongelma ei ratkea.

Vantaa sanoo olevansa rento ja rohkea - me vihreät toivomme, että tähän listaan voidaan jatkossa lisätä myös reilu - olkoon Vantaa jatkossa reilu, rento ja rohkea!

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä valtuustoryhmän puheenjohtaja Antero Eerola

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät vantaalaiset ja hyvät vantaalaisten edustajat!

Helsingin Säätytalolla käydään parhaillaan neuvotteluja maan uudesta hallituksesta. Tämän päivän tiedoilla näyttää, että neljä porvaripuoluetta on tulossa neuvotteluista ulos peräti neljän miljardin euron leikkauksilla, säästöillä ja supistuksilla. Se tarkoittaa väistämättä pahaa jälkeä myös suomalaisessa kuntakentässä.

Hallitusneuvotteluiden tärkein puolue näyttääkin olevan valtiovarainministeriö. Sen ennen vaaleja julkistamalla leikkauslistalla oli satojen ja taas satojen miljoonien eurojen leikkaukset yksin koulutukseen, kasvatukseen ja oppimiseen, joista on tullut kuntien päätehtävä.

Kaupunginvaltuuston seminaarissa puolisen toista viikkoa sitten kuulumme valtiovarainministeriön korkealta edustajalta hyttävän viestin. Hänen mukaansa Suomi on vaikeassa tilanteessa, koska suomalaiset elävät yhä vanhemmiksi ja heille on tehty palvelulupauksia, jotka maksavat liikaa. Tämä on epäkunnioittava ja kylmä tapa puhua ihmisistä. Linjaa on helppo vetää, jos sydämen paikalla on lompakko.

Suomalaisen hyvinvointivaltion suurimpia saavutuksia on se, että ihmiset voivat elää terveinä ja

hyvinvoivina yhä pidempään. Yhteiskuntaa rakentaneet ikäihmiset ovat ansainneet arvokkaan ja hyvän vanhuuden. Siihen tarvitaan nykyistä enemmän, ei vähemmän palvelulupauksia ja -tekoja.

Arvoisa puheenjohtaja,

Näin taloussuunnitelman lähetekeskustelussa on hyvä palata perusasioihin.

Valtion tai kunnan tärkein tehtävä ei ole säästää mahdollisimman paljon rahaa. Kaupungin talous on väline laissa määrättyjen kunnan tehtävien hoitamiseen ja palveluiden järjestämiseen. Väline on pidettävä kunnossa, mutta se ei ole tarkoitus itsessään.

Kouluateriankaan pointti ei ole haarukka, jolla se syödään vaan, että ruoka maistuu ja ravitsee.

Toisaalta kunnan tehtävä ei myöskään ole rahan tuhlaaminen. Verot ja velka eivät luo vaurautta. Sitä luovat investoinnit, yritystoiminta ja työ, myös julkisen sektorin työ.

Verot ja velka ovat nekin vain välineitä. Nekin on pidettävä kunnossa ja niitä on oltava myös valmius käyttää. Mutta nimenomaan työ luo kestävästä hyvinvointia. Se tarkoittaa paitsi korkeaa työllisyysastetta, myös aktiivista työttömyyden vähentämistä.

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät vantaalaiset,

Koronapandemian vaikutukset näkyvät yhä Vantaan työttömyydessä. Työttömyysaste oli meillä tämän vuoden maaliskuussa 10,7 prosenttia, mikä on kolmanneksi korkein kuuden suurimman kaupungin joukossa. Se tarkoittaa vajaata 14 000 työtä etsivää ja sitä vailla olevaa henkilöä. Heistä pitkäaikais- ja nuorisotyöttömiä oli noin kolmannes. Vaikka pitkäaikaistyöttömyys on laskenut, se on edelleen korkealla tasolla.

Kun työllisyys- ja työvoimapolitiikka siirtyy tulevaisuudessa kuntien vastuulle, se antaa Vantaallekin uusia työkaluja työttömyyden vastaiseen kamppailuun. Oleellista on työttömien osaamistason nostaminen niin, että he kohtaavat avoimena olevat työpaikat.

Arvoisa puheenjohtaja,

Kaupunginhallitus hyväksyi tänään talousarvon laadintaohjeet. Niissä todetaan, että ”kuntatalouden pitkän aikavälin menopaineet helpottuvat sote-uudistuksen myötä, kun nopeasti kasvavat sosiaali- ja terveysmenot siirtyivät pois kuntien vastuulta”. Sote-uudistuksen jälkeen yli puolet Vantaankin menoista on siirtynyt hyvinvointialueille. Se tarkoittaa, että kasvatuksesta, koulutuksesta ja oppimisesta tulee kaupungin ydintoimintaa.

Siksi meidän pitää panostaa tähän tulevaisuusalaan. Se tarkoittaa päiväkotien ja peruskoulujen ryhmäkokojen pienentämistä. Päiväkodeissa ja kouluissa ei myöskään saa olla sijaiskieltoja, vaan sijaisia on voitava palkata tarpeen mukaan.

Eryteisesti koulunkäynnin ohjaajia tarvitaan lisää, jotta erityistä tukea tarvitsevat lapset voidaan huomioida paremmin opetuksessa ja taata kouluissa oppimisrauha. Suomessa on maailman parhaisiin kuuluvat opetus- ja kasvatustieteiden ammattilaiset. Meidän poliittisten päättäjien pitää antaa heille mahdollisuus tehdä työnsä kunnolla.

Puheenjohtaja, hyvät vantaalaiset,

Eräs asia ansaitsee meidän erityisen huomiomme. Tulevaisuudessa meidän on panostettava entistä enemmän nuorten hyvinvointiin.

Korona-aika ja sen tuottama sosiaalinen eristys tuotti paljon henkisiä ongelmia. Suurin osa nuorista voi hyvin, mutta moni oireilee rikoksilla, väkivallalla ja päihteillä. Vantaa on saanut kyseenalaisen maineen nousta nuorten katuväkivallan ykköskaupungiksi.

Mikäli emme puutu tähän kehitykseen pian ja päättäväisesti, voi kohta olla jo myöhäistä. Ruotsin esimerkki on varoittava. Ruotsin ongelmien taustalla ei kuitenkaan ole maahanmuutto vaan sosiaaliset ongelmat. Ei ole ihme, että nuoret – taustastaan riippumatta – ajautuvat huonoille teille, jos kokonaisista kaupunginosista viedään pois kaikki yksityiset ja julkiset palvelut ja jos koulujen annetaan voimakkaasti eriytyä ja eriarvoistua.

Arvoisa puheenjohtaja, vantaalaiset,

Hyvinvointialueuudistuksen myötä vuosi 2023 on Vantaalle erittäin vahva. Ennusteiden mukaan Vantaan tilikauden tulos on 54,3 miljoonaa euroa. Se tarkoittaa käytännössä, että Vantaa on upporikas.

Talouskehityksen perustana on vahva kasvu jaa korkea investointien taso, vaikka kustannukset ja korot ovat nousseet ja lakisääteisten palveluiden kysyntä on kasvanut. Vuosikatteeksi arvioidaan 124 miljoonaa euroa ja investointien tasoksi 171 miljoonaa. Ne ovat hurjia lukuja.

Näissä oloissa Vantaan ja vantaalaisten hyvinvoinnin esteenä on todellisuudessa vain poliittisen tahdon puute.

Keskustan valtuustoryhmä valtuustoryhmän varapuheenjohtaja Eeva Tikkanen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut ja muut vantaalaiset!

Kuten hyvin jo tiedättekin, Keskustan tahtotila olisi ollut, että Vantaalla ratikan sijaan investoitaisiin lähivuosina erityisesti *ihmisiin*, erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointiin, koulutukseen sekä perheiden ja vanhemmuuden tukemiseen, vahvassa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Vain hyvinvoiva lapsi ja nuori jaksaa opiskella, tehdä töitä ja unelmoida tulevaisuudesta.

Keskusta haluaa, että Vantaalla edistetään elinvoimaohjelman mukaisesti *nuorten toimeliaisuutta*, työllisyyttä ja yrittäjyyttä ja siihen varataan riittävästi määrärahaa.

Keskustan mielestä kaupunkimme etu on *koko Vantaan kehittäminen*. Yhdenvertaisuuden edistämisen ja syrjimättömyyden periaate myös strategiamme lähtökohta. Vantaalla tulee kehittää kaikkien Vantaan asuinalueiden liikenteellistä tasa-arvoa ja teiden kunnossapitoa. Vantaalla tulee olla valinnanvapautta myös isommista asunnoista sekä väljemmstä asumisesta rauhallisella, vehreällä asuinalueella, jossa koulut, päiväkodit ja perhepäivähoitopaikat, kirjastot tai kirjastoauto, terveyspalvelut, ulkoilu- ja harrastusmahdollisuudet sekä päivittäistavarakaupat ovat lähellä. Kehittämistyössä tulee huomioida se, että neljäsosa vantaalaisista on vieraskielisiä. Pienistä lapsista jo *kolmasosa*.

Tuore selvitys Vantaan tulo- ja lähtömuuttosivistäkin osoittaa toimivien *lähipalveluiden* olevan kunnalle ja kaupungille todellinen kilpailuvaltti. Vantaalle muuttavat ovat yllättyneet positiivisesti ennen kaikkea Vantaan *luonnosta ja luontoliikuntamahdollisuuksista*. Uskon, että olemme kaikki samaa mieltä siitä, että tätä hyvää meidän kannattaa edelleen lähivuosina vahvistaa. Luonnossa ihmisen on hyvä olla. Meidän kannattaa jatkaa edelleen ketterien kaavoitus- ja rakennuslupaprosessien vahvistamista, Vantaan kehittämistä *pientalojen suurkaupunkina, puurakentamista suosien*.

Ratikkahankkeesta seuraava mittava velkaantuminen *vie Vantaalla budjetillisen liikkumatilan*. Muuhun on lähivuosisikymmenet niukasti rahaa, mutta ratikkaan valtuustolta löytyi yli 400 miljoonaa euroa. (Yksinomaan tiestön korjaus- ja rakentamisvelkaa on Vantaalle kertynyt peräti noin 350 miljoonaa euroa.)

Keskustan valtuustoryhmä on huolissaan siitä, että Vantaalle osoitettu nykyinen budjettitaso ei mahdollista esimerkiksi nykyisen lähipäiväkotiverkoston tiivistämistä tai sisäilmaongelmaisten päiväkotien ja koulujen tai vaikkapa teiden *korjaus- tai rakennusvelan suunnitelmallista hallintaa*. Korjausvelka pikemminkin uhkaa kasvaa kuin supistua. Voimme kysyä, kuinka selviydymme jo syntyneestä korjausveloista, jos taloutemme on vuosikausia riippuvainen ratikkaan sidotusta lainakannasta.

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut! Useissa lähiajan keskusteluissa olemme yhdessä todenneet, että olisi tärkeää pureutua *juurisyyhin*. Siis lasten ja nuorten pahoinvoinnin, koulukiusaamisen ja väkivallan, työrauhaongelmien ja oppimistulosten laskemisen juurisyyhin.

Keskusta ehdottaakin, että parhaiden ratkaisujen löytämiseksi luodaan *lasten ja nuorten hyvinvointiohjelma*, jota tehdessä pureudutaan näihin juurisyyhin *yhdessä* päättäjien, virkamiesten, tutkijoiden, ammattilaisten, huoltajien sekä lasten ja nuorten kesken.

Lapsiystävällisessä kaupungissa ratkaisuja tulee tehdä *lapsen etu* edellä. Meidän tulee päätöksenteossa huomioida yhä vahvemmin *kasvatus- ja kehityspsykologiset lainalaisuudet* ja ymmärtää, mitä lapsen ja nuoret aivot tarvitsevat voidakseen hyvin. Sekä YK:n lastenoikeuksien artiklan näkökulma vanhemmista lapsen ensisijaisina kasvattajina ja julkisen sektorin roolin heidän kasvatustyönsä tukemisesta.

Keskusta ehdottaa *ratkaisuiksi* lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi Harrastusten Vantaa -toimintaa, digihyvinvoinnin huomioimisen perusopetuksen ison Digione-hankkeen yhteydessä ja kaupungintason pelisääntöjen luomista kännyköiden käytölle koulussa. Ehdotamme myös, että Vantaan liikumisohjelman vahvana johtoajatuksena on lasten ja nuorten osalta, että *Vantaalla opitaan liikkuen* ja, että kouluruokailua kehitettäessä selvitettäisiin mahdollisuus myös välipalaan.

Esitämme myös, että budjettityössä huomioidaan yhä vahvemmin joustavien opetusryhmien käyttö ja ryhmäkokojen pienentäminen. Joustavat opetusryhmät ja pienet ryhmäkoot ovat tutkitusti edistäneet työrauhaa ja oppimista sekä ammattilaisten hyvinvointia. On ollut surullista kuulla viimeaikaisissa keskusteluissa ryhmäkokojen pienentämisen vastustamisen syyksi sen, että se vaatisi lisätiloja, eikä sellaiseen investointiin ole meillä varaa. Valtion kota-rahojen suhteen on odotuksemme nyt korkealla, toivotaan että saamme sieltä Kokoomuksen puheiden mukaisesti lähiaikoina hyvän ja koko hallituskauden kestävän tuen.

Arvoisa puheenjohtaja, Ikäihmiset ovat kaupunkimme tukiranka. Sen lisäksi, että heidän kokemusviisauttaan kannattaa käyttää meidän isojen haasteiden ratkaisemisessa, heidän hyvinvointinsa edistäminen on oltava meidän kaikkien kunniatehtävä. Siksi ryhmämme ehdottaa, että selvitetään mahdollisuus laskea sporttikortin ikäraja 70 vuodesta 65 vuoteen.

Hyvä kuulija! Vantaalla on nyt erinomainen kaupunkistrategia. On tärkeää, että varmistamme riittävät resurssit strategiamme toteuttamiseen. Keskustan ryhmänä tuemme tarkastuslautakunnan näkemystä siitä, että vuosittaisten sitovissa tavoitteissa pitää olla toimivat mittarit ja niihin tulee varata riittävästi resurssia, jotta ne on toteutettavissa. Esimerkiksi henkilöstön pito- ja vetovoiman vahvistamiseen tarvitaan hyvät sitovat tavoitteet tehokkaine mittareineen ja aidosti riittävine resursseineen, jotta alkaa aidosti syntyä tulosta. Kaupungin henkilöstön hyvinvointi heijastuu parhaillaan myönteisesti myös asukkaiden hyvinvointiin. Ja hyvin johdetulla strategiatyöllä saamme yhä parempia tuloksia aikaan kaupunkimme asukkaiden parhaaksi.

Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä valtuustoryhmän puheenjohtaja Tiina Tuomela

Arvoisa puheenjohtaja, virkahenkilöt, valtuustokollegat ja kuntalaiset.

Kiitos alustavasta taloussuunnitelman valmistelutyöstä. Olemme toista kertaa tilanteessa, jossa iso toimiala, sote, ei enää ole mukana budjetissamme. Vantaan tulee olla valmistautunut jatkossakin erilaisiin toimintaympäristömuutoksiin, esim. kuluttajahintojen laaja-alaiseen nousuun. Taloudenpidossa kaiken kaikkiaan riskit ovat kasvaneet.

Meidän tuleekin keskittyä palveluiden tuottamisesta vantaalaisten palvelemiseen, eli tunnistettuun palvelutarpeeseen ja siihen vastaamiseen. Yhdyspintatyö on tärkeää – kuntalaisen elämä on yksi ja kokonainen – on löydettävä yhteiset tavoitteet.

Tärkeänä osa-alueena on kaupungille jäänyt hytetyö eli hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoimet. Tiedämme että liikumme aivan liian vähän. Täten esim. vapaasti käytössä olevien liikuntapaikkojen lisäämisellä on merkittävä hyvinvointia edistävä vaikutus. Myös kulttuuriin tulee jatkossakin panostaa riittävästi tärkeänä hyvinvointitekijänä.

Yksi suuri ongelma kuntakentällä on henkilöstön saatavuushaasteet. Tämä koskee kaikkia toimialoja, mutta aivan erityisesti kasvatuksen ja oppimisen toimialaa. Henkilöstön vaihtuvuus on suurta, sairaslomien osuus on suuri. Varhaiskasvatuksen opettajista ja erityisopettajista on suorastaan pulaa. Etenkin varhaiskasvatuksen osalta monia vanhempia suorastaan pelottaa jättää lapsensa hoitoon, kun hoitavia käsiä on liian vähän. Kaikki tämä aiheuttaa eettistä stressiä myös työntekijöille. He kokevat työnsä laadun kärsivän.

Työntekijöiden saatavuuteen, veto- ja pitovoimaan, tulee panostaa. Palkkauksen ohella, työn joustavuus, jatkokoulutusmahdollisuudet ja hyvä johtajuus ovat tärkeitä tekijöitä. Yksityisen hoidon palvelusetelin arvontarkastus voinee olla myös yhtenä tilannetta helpottavana tekijänä. Palaan kuitenkin jälleen kotihoidontuen kuntalisään, joka kohdentuu erityisesti alle 3-vuotiaille ja olisi omiaan helpottamaan päiväkotien ruuhkaa pienempien lasten osalta.

Varhaiskasvatuksessa erilaisiin lapsen tuen tarpeisiin tulee vastata, myös yksityisen hoidon puolella. On tärkeää, että oppimisen tuki ulottuu kaikille kouluasteille eli vahvana myös 2.asteen opintoihin. Yhä useampi läpäisee koulupolkunsa ilman riittävä luku- ja laskutaitoa. Tämä on suuri huoli, joten perusopetus todellakin tarvitsee lisäpanostuksia.

Vantaalla on korkein työttömyysaste pääkaupunkiseudulla, etenkin nuorisotyöttömyys on suuri haaste. Työllisyyspalvelut siirtyvät kunnille – se on meille mahdollisuus ja samalla riski.

Eri asuinalueiden eriarvoistumista tulee vähentää. Vanhoja keskustoja tulee kehittää kaiken vahvan uudisrakentamisen keskellä. Kaiken kaikkiaan eri alueiden turvallisuutta tulee myös vahvistaa.

Ikävänä ilmiönä on noussut nuorisorikollisuus ja jengiytyminen. Tähän tulee ajoissa puuttua. Kaikki lähtee tunnetaitojen oppimisesta kotona, varhaiskasvatuksessa ja koulussa. Miten huomioidaan toinen ja miten kiusaamista taklataan. Jalkautuvan nuorisotyön osuutta ja merkitystä tulee korostaa. Jokaisella lapsella ja nuorella tulee olla edes yksi aikuinen, johon hän voi luottaa. Yksi harrastus, jossa voi toteuttaa itseään. Kaiken kaikkiaan saada viesti: nuori, olet arvokas.

Yhteenvetona: segregatio, lapsiperheköyhyys, nuorten väkivalta, turvattomuus, oppimistulosten lasku, liikkumattomuus, yksin asuvat: on otettava huomioon talousarviota tehdessä. On investoitava palveluihin, jotka kohdentuvat/vastaavat kuntalaisten tarpeisiin....näin syntyy kasvua pitkässä juoksussa. Kiitos!

Liike Nyt valtuustoryhmä **valtuustoryhmän puheenjohtaja Nina Nummela**

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut ja muut kuulijat

Vantaa on tänä päivänä yksi vähiten velkaantuneista suurista kaupungeista. Olemme kymmenen viime vuoden aikana lyhentäneet velkaa erittäin ansiokkaasti. Nyt korot ovat nousseet reilusti, joten olisi erityisen tärkeää, että alhainen velkaantuneisuusaste säilyisi myös jatkossa. On varsin selvää, ettei paluuta takaisin nollakorko-ajan ole.

Mahdollinen päätös ratikan rakentamisesta tulee lisäämään Vantaan velkataakkaa jättimäisesti. Pelkästään korkokulut tulevat olemaan yli 220 miljoonaa euroa. On tärkeää miettiä millä korkokulut rahoitetaan ja mistä muusta ne ovat pois. Vaikka investoinnit ja käyttötalous tulee pitää erillään, niin jollain korkokulut on maksettava. Liike Nyt ei kannata Vantaan kuntaveron nostamista tulevassakaan talousarviossa.

Vantaa on kasvanut voimakkaasti viime vuosina. Vantaan väestönkasvu ja väestörakenne asettavat meille haasteita, jotka ovat osin suurempia kuin muissa pääkaupunkiseudun kunnissa. Kasvu sinällään ei ole itseisarvo. Liian voimakas ja hallitsematon väestönkasvu tuo mukanaan monia haasteita, joihin meidän tulee Vantaalla jatkossa kiinnittää erityistä huomiota. Katuväkivallan lisääntyminen luo turvattomuutta ja erityisen huolestuttavaa on väkivallan lisääntyminen jopa lasten keskuudessa. Näiltä asioilta ei kukaan päättäjä voi enää sulkea silmiään. Onhan turvallisuus yksi hyvinvoinnin tärkeimmistä kulmakivistä.

Voimakas muuttoliike aiheuttaa myös segregatiota, joka on selkeästi nähtävissä muutamissa lähiöissä. Kotouttamiseen on panostettava ja kielen oppiminen on yksi tärkeimpiä tekijöitä integroitumisessa uuteen yhteiskuntaan. Useilla aloilla on työvoimapula ja maahanmuuttajat ovat yksi apu siihen, mutta vain onnistuneen kotouttamisprosessin jälkeen. Kotouttamisen rahoittamiseen tarvitsemme Vantaalle myös lisää valtionosuuksia.

On tärkeää, että myös peruspalvelut pysyvät kasvun vauhdissa. Meillä on jo nyt valtava pula muun muassa opettajista ja päivähoitopaikoista. Hyvät koulut, varhaisopetus ja riittävä määrä päiväkotia houkuttelevat Vantaalle lapsiperheitä. On tärkeää, että kasvun myötä myös verotulot kasvavat samassa suhteessa, jotta meillä on jatkossa varaa maksaa kasvavat kulut.

Millä sitten lisäämme Vantaan vetovoimatekijöitä? Meidän tulee panostaa Vantaan brändin parantamiseen. Meillä on upea lähiluonto, viihtyisiä pientaloalueita ja erittäin monipuoliset harrastusmahdollisuudet. Moni ei tiedä näin olevan ja siksi meidän tulee viestiä Vantaan vahvuuksista entistä paremmin.

On hienoa, että Vantaa on selvittänyt Vantaalle muuttavien ja erityisesti täältä pois muuttavien syitä muuttoon. Muuttajilta saamme tärkeää ja ajantasaista tietoa Vantaan vahvuuksista sekä myös kehityskohteista. Tutkimusten mukaan Vantaalta muuttavat pois hyvätuloiset perheet, jotka kaipaavat väljempää omakoti- ja pientaloasumista. Meidän tulee siis jatkossa kaavoittaa yhä enemmän viihtyisiä pientaloalueita ja riittävästi perheasuntoja. Sen sijaan pieniä kerrostaloasuntoja meillä tuntuu olevan jo riittävästi, niiden myynti on viime aikoina merkittävästi tippunut. Tämä on syytä ottaa huomioon myös mahdollisen ratikkareitin varrelle rakennettavissa asuinalueissa.

Vantaalla on Suomen parhaat liikenneyhteydet ympäri maailmaa. Hyvät liikenneyhteydet ovat olennainen osa toimivaa arkea, joka lisää asukkaiden hyvinvointia. Arjen toimivuutta lisää helppo liikkuminen, oli se sitten joukkoliikennettä, autoilua tai pyöräilyä. Näitä kaikkia voimme sujuvasti kehittää rinta rinnan. On huomioitava, että mahdollisen ratikan rakentaminen ei saa heikentää kauempana ratikkareitistä asuvien liikenneyhteyksiä, kuten kävi Espoossa muille paitsi metroasemien välittömässä läheisyydessä asuville asukkaille.

Arvoisat valtuutetut, meillä on edessä suuria haasteita ja paljon tehtävää, mutta yhdessä saadaan muutos aikaan.

Kiitos.

Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmä valtuustoryhmän puheenjohtaja Stefan Åstrand

Ärade ordförande, fullmäktigeledamöter, tjänstemän samt vandabor

Arvoisa puheenjohtaja, valtuutetut, virkahenkilöt ja vantaalaiset

Vantaa täyttää kaupunkina 50 vuotta vuonna 2024. Tätä juhluvuotta meidän tulee juhlistaa eri tavoin ja sitä kautta vahvistaa kaupunki-identiteettiä. On tärkeää vahvistaa edelleen asukkaiden kuulumisuuden tunnetta ja luoda Vantaalle edelleen yhä parempi maine. Tämän toteutumiseen tarvitsemme edelleen elinvoimaisen ja kestäväen talouden joka mahdollistaa kuntalaisille toimivat palvelut. Meidän tulee jatkossakin huolehtia vastuullisesti taloudenpidosta. Millä me tämän teemme.

TE-palvelujen siirto tulee valmistella huolella. Siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Kunnilla on hyvät lähtökohdat tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja.

Meidän tulee edelleen varmistaa että Vantaalta löytyy monipuolista asumista. Tällä hetkellä vaikuttaa siltä että meidän tavoite pientaloasuntojen määrään ei päästä mikäli ei ruveta toimimaan meidän maa- ja asuntopoliittisen ohjelman mukaisesti. Tällä hetkellä vaikuttaa edelleen olevan käsitys että kaavoitetaan ensisijaisesti omia maitaan. Tämä johtaa siihen että joudutaan kaavoittamaan metsiin ja muihin arkaluontosiin alueisiin. Tarvitsemme paljon enemmän pientaloasuntoja verotulojen varmistamiseksi.

Arvoisa puheenjohtaja

RKP:n mielestä kaupungin tulee edelleen jatkuvasti arvioida kriittisesti mitä sen kannattaa omistaa sekä mitä toimintaa sen kannattaa harjoittaa. Mielestämme maanviljelytoiminta ei edelleenkään ole kaupungin ydintoimintaa josta tulisi päästävä eroon ja odotamme myös uusia aloitteita mm Vantti yhtiöön liittyen.

Vuosi sitten RKP nosti tässä puheessa esille miten tärkeää on että Vantaa-Keravan hyvinvointialue ja Vantaan Kaupunki tekevät tiivistä yhteistyötä, jossa varmistetaan vastuualueet ja yhdessä käydään läpi toimintamallit että saadaan palvelut toimimaan mutkattomasti. Tiedämme että näin ei ole täysin tapahtunut ja tämän takia nostamme tämän uudestaan esille. Lähtökohtaisesti kyse ei ole siitä mikä asia kuuluu kenenkin vastuulle vaan se että palvelut rajapintoineen toimii mutkattomasti asukkaille. Tästä yhteistyön puutteesta kärsii myös erilaiset yhdistykset joiden toiminta vaikuttaa niin Kaupungin kuin Vake alueella.

Vantaan kaupunki hyväksyttiin vuoden 2021 alussa mukaan UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malliin. Olemme tyytyväisinä seuranneet kaupungin pyrkimyksiä kohti UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta tunnustusta ja lapsen oikeuksien edistämistä. Tehdään siis yhdessä kaikkemme, jotta tässä työssä onnistutaan. Ylpeänä voin myös tähän liittyen kertoa, että koko RKP:n valtuustoryhmä on suorittanut luottamushenkilöille tarkoitetun lapsistrategian verkkokoulutuksen ja haastamme siihen myös kaikki muut ryhmät!

Ärade ordförande

Vanda firar 50-årsjubileum som stad år 2024. Vi måste fira detta jubileumsår på olika sätt och därigenom stärka stadens identitet. Det är viktigt att ytterligare stärka invånarnas känsla av tillhörighet och skapa ett ännu bättre rykte för Vanda, även på svenska.

Vi behöver fortfarande stärka den svenskspråkiga servicen i Vanda. Håkansböle storområde behöver ett nytt daghem. Vi har en reservering invid planerade Kaskela II daghemmet och den bör nu främjas och planeras målmedvetet.

Vi är förhoppningsfulla av att Vanda Musikinstitut nu har fått en ny ledning och våra förväntningar på en aktiv utveckling av den svenskspråkiga undervisningen inom musikinstitutet är höga. Vi ser fram emot ett gott samarbete som gagnar nuvarande och kommande elever.

Tvåspråkighetsprogrammet där målet är att beskriva nationalspråkens ställning i kommunen samt hur man uppfyller språklagens krav och följer nationalspråksstrategin. Vi har en arbetsgrupp med tjänstepersoner på stadsnivå som årligen rapporterar om hur arbetet framskrider samt vilka åtgärder görs. Skärpning behövs på vilket sätt tvåspråkigheten beaktas på alla plan i praktiken samt att det görs på förhand när olika saker planeras. I arbetsgruppens plan för programmet borde det finnas tydliga mål och mätare. Även fullmäktige borde få ta del av hur arbetet framskrider. Nu och i fortsättningen är det väldigt viktigt att samarbeta med Vanda-Kervo välfärdsområdet som också snart kommer att ha ett tvåspråkighetsprogram.

Valta kuuluu kansalle

Milad Dehghan

Hyvät valtuutetut sekä vantaalaiset. On hienoa, että Vantaa uskaltaa tehdä isoja hankkeita lähivuosille. Niistä mielenkiintoisimmat ovat Kivistön erikoisen nimen omaava Arena 3.3, Myyrmäen jätti kaupunkikulttuuritalo, Koillis-vantaan jättihanke Elmon urheilupuisto sekä Itä-Vantaan erittäin vahvasti lobattu ratikkahanke. Toivon todellakin, että nämä hankkeet lisäävät vetovoimaa alueelle, sekä kasvattavat Vantaa brändin arvoa. Innovatiivinen kaupunki, luo sekä tuo innovatiivisia ihmisiä kaupunkiin. Teknologiseen kehitykseen pitäisi innovatiivisena kaupunkina panostaa entistä enemmän, eikä päinvastoin, käyttää isoja summia rahaa teknologisesti vanhanaikaisiin investointeihin kuten ratikkahankkeisiin. Valitettavasti Vantaa on myös tunnettu valtamedian uutisoinnin perusteella sen turvallisuus sekä julkisten palveluiden ongelmista. Toivottavasti nämä asiat saadaan korjattua, jotta vantaan brändin arvo pysyisi arvokkaana.
